

Styresak

Dato dok.:	14.06.2023	Administrerende direktør
Møtedato:	23.06.2023	
Vår ref.:	23/03040-9	Postadresse: 1478 LØRENSKOG
		Telefon: +47 67 96 00 00
Vedlegg:	Redegjørelse om samfunnsansvar per juni 2023	

Sak 56/23 Redegjørelse om samfunnsansvar for Akershus Universitetssykehus HF

Bakgrunn for saken

Staten stiller krav og forventninger til selskapene de eier gjennom eierskapsmeldingen, Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap. Staten forventer at selskapene er ledende i arbeidet med drive ansvarlig virksomhet. Med ansvarlig virksomhet menes hvilket ansvar selskaper forventes å påta seg ovenfor mennesker, samfunn og miljø som påvirkes av virksomheten.

Åpenhetsloven (trådte i kraft 01.07.22) pålegger virksomheten en informasjonsplikt, og en plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger som skal være tilgjengelig i en offentlig rapport. Videre er det en plikt etter loven, at virksomheter skal redegjøre for de aktsomhetsvurderingene som er foretatt, og at redegjørelsen skal offentliggjøres innen 30. juni 2023. Loven stiller flere krav til redegjørelsens innhold, herunder en beskrivelse av vesentlige risikoområder som er avdekket, og tiltak som er iverksatt eller planlagt iverksatt. Redegjørelsen skal signeres av sykehusets styre samt administrerende direktør, og gjøres tilgjengelig på virksomhetens nettsider.

På Ahus er oppdraget med å koordinere implementeringen knyttet til åpenhetsloven lagt til jurist på Innkjøpsavdelingen, som inngår i Økonomidivisjonen. Denne koordinatoren har hatt møter med følgende aktører internt i foretaket for å få innspill til redegjørelsen:

- Internrevisjonen
- HR
- Facilities Management Divisjonen
- Økonomidivisjonen
- Foretakshovedverneombud
- Foretakstillitsvalgte

Med bakgrunn i innspillene fra disse områdene, er det utarbeidet en redegjørelse som beskriver de enkelte aktørers rolle, slik at man kan starte å utarbeide aktsomhetsvurderinger innenfor følgende risikoområder: menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og samfunnsansvar.

En mer komplett aktsomhetsvurdering vil bli utarbeidet og presentert ved offentliggjøring av neste års redegjørelse (i 2024).

Administrerende direktørs innstilling til vedtak:

Styret slutter seg til vedlagte redegjørelse, og signert dokument publiseres på foretakets nettsider innen 1. juli 2023.

Øystein Mæland
Administrerende direktør

Redegjørelse for samfunnsansvar ved Akershus universitetssykehus HF

Staten stiller gjennom Eierskapsmeldingen St.6 (2022-2023), krav og forventninger til at statlig eide virksomheter er ledende i arbeidet med ansvarlig virksomhet. Statens mål som eier er at et virksomheter i spesialisthelsetjenesten drifter bærekraftig og har mest mulig effektiv oppnåelse av helsepolitiske mål. Eierskapsmeldingen inkluderer ambisjoner, mål og strategier innen sosiale forhold, miljøforhold og økonomiske forhold.

Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar tar også opp ansvaret HFsene har for å bidra til ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, i leverandørkjeden globalt og i alle aktiviteter lokalt.

Akershus universitetssykehus (Ahus) eies av Helse Sør-Øst RHF og er et lokal- og områdesykehus for om lag 594 000 innbyggere. Hovedoppgavene til foretaket er pasientbehandling, forskning, undervisning og pasientopplæring. Foretaket har pasienttilbud innen somatikk, psykisk helsevern og rusbehandling.

Ahus har ca. 12.000 ansatte, som skal bidra til ivaretagelse av pasienter fra Follo, Romerike, Glåmdalen, og pasienter fra de tre nordligste bydelene i Oslo; Alna, Grorud og Stovner.

Virksomheten foregår på Nordbyhagen i Lørenskog, i Ski i Nordre Follo, på Kongsvinger, på Gardermoen og ved ulike desentrale behandlingssteder for psykisk helsevern og rusbehandling plassert rundt i foretakets opptaksområde.

Aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven stiller krav om at det sikres en oversikt og vurdering av risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og at det spesifiseres og besluttes tiltak for å håndtere risiko. Videre stilles det krav om at disse vurderingene gjøres offentlig tilgjengelig.

Ahus har igangsatt et arbeid med å integrere alle aktiviteter som inngår i aktsomhetsvurderingsprosessen i sitt eksisterende styringssystem for virksomhetsstyring. Roller og ansvar skal inntas i foretakets retningslinjer og prosedyrer. Prosess, oppgaver og frister for å gjennomføre risikovurderinger, fastsette tiltak, utarbeide og publisere aktsomhetsvurderingen, skal beskrives i egen prosedyre. Dette arbeidet skal være gjennomført innen utgangen av 2023.

Når dette fundamentet er lagt, vil foretaket i løpet av kommende periode jobbe målrettet med å identifisere risikoområdene samt å gjennomføre aktsomhetsvurderinger av disse.

Aktsomhetsvurdering hos samarbeidende HF: Sykehusinnkjøp HF, Sykehusbygg HF og Sykehuspartner HF

Sykehusinnkjøp HF

Sykehusinnkjøp HF anskaffer ca.95 prosent av Ahus sitt forbruk av varer og tjenester.

Sykehusinnkjøp HF er helseforetakene og de regionale helseforetakenes innkjøpssentral i henhold til regelverket for offentlige anskaffelser. Sykehusinnkjøp HF utfører aktsomhetsvurderinger på anskaffelser for å forebygge risiko for brudd, og håndterer faktiske brudd på menneskerettigheter i leveransekjeden i samsvar med OECDs retningslinjer og i tråd med åpenhetsloven. Les mer om informasjon om aktsomhetsvurderinger og årlig redegjørelse fra Sykehusinnkjøp her [Sykehusinnkjøp HF \(sykehusinnkjop.no\)](https://sykehusinnkjop.no)

Det er etablert kommunikasjon mellom Sykehusinnkjøp HF og Ahus i henhold til inngått [samarbeidsavtale](#), Tjenester 1.7.1 Samfunnsansvar. Foretakets ansvar er å følge opp i samsvar med den inngåtte samarbeidsavtalen.

Dersom helseforetaket har mistanke om brudd på menneskerettigheter innen et område Sykehusinnkjøp HF har inngått avtale på, skal mistanken varsles via e-post til avtaleforvaltningsorost@sykehusinnkjop.no

Sykehusbygg HF

Sykehusbygg utfører tjenester knyttet til utvikling, planlegging og gjennomføring av byggeprosjekter, og leverer tjenester innen eiendom som gir felles gevinster for spesialisthelsetjenesten. En vesentlig del av virksomheten består av anskaffelse av entreprenører og leverandører i byggeprosjekt på vegne av helseforetakene. For anskaffelse av leverandører (byggevarer mm) i regi av kontraktsparter til byggherre påser Sykehusbygg HF ved prosjektet at kontraktspart ivaretar kravet til aktsomhetsvurderinger. For innkjøp som foretas av prosjektet selv gjennomfører Sykehusbygg HF, eller samarbeidende helseforetak (eksempelvis Sykehusinnkjøp HF) aktsomhetsvurderinger for prosjektets anskaffelser.

Sykehusbygg HF behandler forespørsler om aktsomhetsvurderinger knyttet til anskaffelser gjort i pågående byggeprosjekt.

Sykehusbygg HF inngår en oppdragsavtale med Ahus, hvor samfunnsansvar inngår. Sykehusbygg HF gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer. Les mer om arbeid med samfunnsansvar og åpenhetsloven på sykehusbygg.no.

Dersom helseforetaket har mistanke om brudd på menneskerettigheter i oppdrag gitt til Sykehusbygg, skal mistanken varsles via e-post til post@sykehusbygg.no

Sykehuspartner HF

Sykehuspartner HF leverer tjenester innen IKT, prosjekt, logistikk og HR til alle sykehusene i Helse Sør-Øst. Sykehuspartner HF eies av Helse Sør-Øst RHF. Sykehuspartner HF har signert samarbeidsavtale med Sykehusinnkjøp HF som er involvert i Sykehuspartners anskaffelser. Alle anskaffelser utføres i henhold til anskaffelsesregelverket for offentlige anskaffelser. Det signeres avtaler med leverandører og det enkelte helseforetak (service level agreement). For regionale løsninger signerer Sykehuspartner HF avtaler med leverandører på vegne av helseforetakene.

Sykehuspartner HF gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer. Les mer om arbeid med samfunnsansvar og åpenhetsloven på sykehuspartner.no.

Aktsomhetsvurderingen på Ahus

Sosiale forhold
Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
Lover og sentrale føringer: Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) § 4. Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger Åpenhetsloven Loven pålegger en informasjonsplikt og en plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger som skal være tilgjengelig i en offentlig rapport. § 5. Plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger
Helseforetakets redegjørelse: Alle ansatte i Helse Sør-Øst, og alle som handler på vegne av Helse Sør-Øst, skal opptre i tråd med allmenne etiske normer og gjeldende lovverk. Etiske retningslinjer i Helse Sør-Øst er en presisering av denne allmenne etikken. Retningslinjene gjelder for alle ansatte i Helse Sør-Øst, inkludert ansatte i det regionale helseforetaket, underliggende helseforetak, datterselskaper og avdelinger. De omfatter også studenter, vikarer, konsulenter og lignende, og alle med styreverv eller tillitsverv knyttet til Helse Sør-Øst. Selv om hovedfokus er rettet mot kjernevirksomheten i Helse Sør-Øst, som er pasientbehandling, gjelder retningslinjene samtlige ansatte uavhengig av om de har direkte pasient-/brukerkontakt i sitt arbeid eller ikke. Ledere har et særskilt ansvar for at deres medarbeidere er kjent med og handler i tråd med retningslinjene. Det vises her til: - Etikk i Helse Sør-Øst - Forskrift om begrensninger i helsepersonells adgang til å motta gave, provisjon, tjeneste eller annen ytelse - Etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt i Helse Sør-Øst

Medarbeidere og mangfold

Lover og sentrale føringer:

Likestillings- og diskrimineringsloven § 26

Arbeidsgivere i offentlige virksomheter, og private virksomheter med flere enn 50 ansatte skal:

- jobbe med likestilling og diskriminering gjennom en lovbestemt metode, herunder annethvert år kartlegge lønn og ufrivillig deltid (aktivitetsplikt).
- redegjøre for likestilling i årsberetning/-rapport (redegjørelsesplikt).

Helseforetakets redegjørelse:

Samfunnsoppdraget til Akershus Universitetssykehus er blant annet å sørge for gode og likeverdige helsetjenester til en sammensatt befolkningsgruppe med ulike behov.

For å kunne ivareta de ulike kravene som følger med oppgavene er det blant annet vedtatt en egen «Langtidsplan for mangfold, likeverd og migrasjonshelse» og det arbeides kontinuerlig med tiltak beskrevet i planen.

Personalpolitikk og lønnspolitikk er virkemidler for å beholde og rekruttere et mangfold av ansatte. Det er fokus på likestilling og diskriminering i rekrutteringsprosessene (utlysningene presiserer behovet for mangfold, ved lønnsfastsettelse og lønnsforhandlinger). Det gjennomføres jevnlig lønnskartlegginger som både kontrollerer og legger grunnlaget for dette arbeidet.

Videre er likestilling og diskriminering tema med de ansatte i medarbeidersamtale, under vernerundene og i den årlige medarbeiderundersøkelsen ForBedring.

Ahus har fokus på heltidskultur for sine ansatte. Ansatte som jobber ufrivillig deltid oppfordres til å registrere dette i Personalportalen slik at arbeidsgiver har en oversikt over antall som jobber ufrivillig deltid.

1. januar 2023 trådte det i kraft endringer i arbeidsmiljøloven som har til hensikt å styrke retten til heltid. Foretaket har fokus på å sikre lovens krav gjennom at det er utarbeidet en veileder og det er også gjennomført opplæring av ledere.

Miljøforhold

Klima

Lover og sentrale føringer:

Regnskapsloven § 3-3 c

foretak som er omfattet av loven utarbeide en redegjørelse om samfunnsansvar som minst omhandler miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling og ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser.

Felles klima og miljømål for spesialisthelsetjenesten.

Helseforetakets redegjørelse:

Ahus har gjennom ISO 14001-sertifisering i perioden 2015-2022, utviklet et system for miljøledelse som er integrert i foretakets virksomhetsstyring. Metodikken videreføres som beskrevet i Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar.

Felles klima og miljømål for hele foretaksgruppen er å redusere CO₂e-utslipp med 40 prosent innen 2030, med baseline i 2019. Utslippet er med kjøpt gjenvinningskraft i 2022 redusert med 37 %, og uten gjenvinningskraften er reduksjonen på 4 %. Energibruk representerer en stor andel av CO₂e-utslippet, i tillegg er det et delmål å redusere energibruk med 20 %, bygget på FNs bærekraftsmål nummer 7: Ren energi til alle.

Akershus Universitetssykehus er et av landets mest arealeffektive sykehus, og den ubygde kvadratmeteren måles ikke i de systemene som er etablert til nå, men dette er egentlig det viktigste miljøtiltaket. Aktivitet og graddagskorrigert energiforbruk er redusert med 7 % fra 2019 til 2022. Plan for å ta ned energiforbruket ytterligere er forankret i eiendomsstrategien. Tilsvarende plankart skal utvikles for de øvrige 6 delmål som er etablert for spesialisthelsetjenesten. Bruken av anestesigassen desfluran er halvert og forbruket av lystgass er redusert med 25 %.

Spesialisthelsetjenesten har utviklet et dashboard for klima og miljømål, som skal gjøres tilgjengelig for alle ansatte i forbindelse med markering av miljødagen 5.juni. På denne måten vil medarbeidere enklere kunne ta del i miljøarbeidet og bli mer miljøbevisste.

Naturmangfold og økosystemer**Lover og sentrale føringer:**

Regnskapsloven § 3-3 c

foretak som er omfattet av loven utarbeide en redegjørelse om samfunnsansvar som minst omhandler miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling og ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser.

Standard for klima og miljø i byggeprosjekter (Sykehusbygg)

Helseforetakets redegjørelse:

FNs naturavtale som ble inngått i Canada i desember 2022, skal redde og bevare naturen, reversere tap av natur, med 30 % innen 2030. Det skal bygges et nytt psykiatribygg på Nordbyhagen i Lørenskog, hvor Sykehusbygg leder prosjekteringen. Standard for klima og miljø i sykehusprosjekter, skal sikre at hensyn tas til lokalmiljø og klimaendringer.

Et av delmålene, bygget på FNs bærekraftsmål: Rent vann og sanitærforhold, skal øke andelen produkter uten helse- og miljøskadelige stoffer. Ahus har i henhold til påslippstillatelse fra Lørenskog kommune tatt prøver av avløpsvannet de siste 15 årene. De siste årene har det vært økt fokus på legemiddelrester og samarbeid med renseanlegget og NIVA, for å bidra til forskning på blant annet antibiotika-resistens. Ahus deltar også i et pilotprosjekt med GE Healthcare, for å redusere utslipp fra røntgenkontrast-midler og gjenvinne jod.

Økonomiske forhold**Skatt og forebygging av økonomisk kriminalitet** **lover og sentrale føringer:**

Regnskapsloven § 3-3 c

foretak som er omfattet av loven utarbeide en redegjørelse om samfunnsansvar som minst omhandler miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling og ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser.

Eierskapsmeldingen: Selskapet arbeider systematisk for å forebygge økonomisk kriminalitet som korrupsjon og hvitvasking i egen virksomhet og i leverandørkjeden

Helseforetakets redegjørelse:

Foretaket har fokus på kontroll av virksomhetene som det handles med. Det er satt opp en prosess for å sjekke organisasjonsnummer opp mot Brønnøysundregistrene, og kontroll av at kontonummer tilhører aktuell bedrift.

Det gjøres også jevnlig «nærstående parter»-analyser, både årlig av ledende ansatte og styret, men også sporadisk større kontroller av alle ansatte med fullmakter mot leverandørregister.

Videre har foretaket, som en del av Helse Sør-Østs felles ERP-system kontroll av hvilke tilganger i økonomisystemene man kan ha i kombinasjon med hverandre, og en tydelig praksis på bruk av 4-øyne-prinsippet. Dette bidrar bl.a. til raskere å oppdage mulige misligheter og korrupsjon.

Foretaket kjøper ikke anskaffelser i egen regi lenger, det håndteres i sin helhet av Sykehusinnkjøp som har et eget antikorrupsjonsprogram i sin virksomhet.

Foretaket har et velfungerende varslingsutvalg som også vil håndtere innmeldte saker knyttet til korrupsjon og misligheter.

Foretaket har en veldig streng policy knyttet til kredittkort og håndkasser som reduserer risikoen for mislighold med disse virkemidlene.

De økonomiske fullmaktene er bygd inn i ERP-systemet og fakturasystemet, som gjør at alle bestillinger og fakturaer må behandles med «4 øyne» prinsippet, og at ansatt med riktig fullmakt må godkjenne høyere beløp.

Lørenskog 23.6.2023

Morten Dæhlen
Styreleder

Anne Sissel Faugstad
Nestleder

Andreas Norvik

Kjetil Karlsen

Svein Harald Øygard

Sylvi Graham

Loveleen Rihel Brenna

Berit Langset

Jørgen Dahlberg

Hege Torunn Holsten

Brita Haugum

Øystein Mæland
Administrerende direktør